

ДЕВОЙКАТА ЛАДО НАНАЙСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Анатолий Буковски, Лина Бакалова, Надежда Накова,
2016

chitanka.info

ДЕВОЙКАТА ЛАДО^[0]

Това се случило много отдавна. Толкова много време изминало оттогава, че където е текла река — сега върхове се издигат, където камъни са лежали — сега гори растат.

На ловеца Чумдага от рода Дунгу му се родила дъщеря... Чумдага дълго време нямал деца. Много му се искало на Чумдага да си има син, но и на дъщерята се зарадвал. А майката просто не знаела къде да се дене от радост.

Нарекли дъщеричката с хубаво име — Ладо. Родителите ѝ правели всичко възможно, за да порасне момичето им добро, красиво и щастливо. Майката цяла година не наричала детето по име, за да не научат злите дяволи, че на Чумдага му се е родила дъщеря. Майката я наричала: „добрата ми“, „скъпата ми“.

Провесила майката над люлката ѝ магически предмети: мечи зъб — да прогонва дяволите, кокоши крак — да я пази от лоши сънища. Къпела я с мляко, възглавница от патешки пух ѝ направила, пухеник от кукувичи пера.

Пораснала Ладо и станала чудна хубавица. Лицето ѝ — кръгло, бяло, като пълна луна, очите — като черни боровинки, страните — розови, като цъфнал розмарин, устните — като узрели малини, стройна израснала Ладо, като даурска лилия^[1].

Гледали родителите дъщеря си и не можели да ѝ се нарадват. Само едно ѝ било лошото — нищо не умеела да върши. Не искала майката да загрубеят ръцете на дъщеря ѝ — Ладо огън не палела, дърва не сечала, риба с харпун не ловяла, весла в ръце не държала, кожи не обработвала. Не искала майката да се зачервят от работа очите на дъщеря ѝ — не бродирала Ладо халати с коприна, не съшивала кожи, не избирала еленова козина за везба. До там се стигнало, че Ладо

не умеела даже тесто да замеси, питки не можела да изпече. Нищо не можела да прави Ладо.

Ходи Ладо из селото — стройна и лека. Момците очи не могат да откъснат от нея. Гледат момците хубавицата Ладо, клатят глави, а да се приближат не смеят.

Дошъл един момък да я иска за жена. Нямало в селото по-добър ловец от него. Като го срещнали, зверовете плачели, защото знаели, че от него не могат да избягат. Поискал я момъкът, а Ладо се надула, извърнала нос встрани:

— Махни се от мен, на зверове миришеш! Как ще живея с тебе? От твоите кожи ръцете си ще разраня...

Дошъл друг момък. Нямало в селото рибар като него — на едно копие десет риби нанизвал, зимно време през леда виждал в кой подмол се крие рибата. Поискал я момъкът, а Ладо от него съвсем се отвърнала, с пръсти носа си запушила:

— Махни се от мен, на риба миришеш! Как ще живея с тебе? Вечно мокра ще ходя...

Дошъл трети момък. Той имал най-добрия кучешки впряг. Кучетата му вятъра надбягвали. С неговия впряг никой не можел да се мери. Поискал момъкът Ладо, а тя него дори и не погледнала. Щом се показал момъкът на прага, замахала Ладо с ръце, покрила носа си с възглавница:

— Махни се от мене — на кучета миришеш! Как ще живея с такъв? Кучетата ти да храня, краката си да хабя...

Отдръпнали се женихите от Ладо. Казаха:

— Защо обиждаш работата ни? Не е хубаво това...

Чула майка ѝ и също рекла на дъщеря си:

— Лошо посрещаш ти хората, напразно ги обиждаш.

Разсърдила се Ладо на майка си, замахала с ръце, почервеняла от злоба, закрепяла:

— Знаем аз, вие отдавна искате да се отървете от мен!

— Какво говориш, дъще — казала майката. — Живей както искаш! Цял живот при нас живей!

Успокоила дъщеря си — замълчала Ладо. Но нещата не спрели дотук: прогонила Ладо женихите, а после и родителите ѝ започнали да не ѝ харесват. Взела да се цупи Ладо: защо майка ѝ облякла грозен халат, защо баща ѝ дошъл мокър от риболов. Нищо не било по вкуса ѝ.

Подала ѝ майката каша.

— Защо е твърда? — крещи дъщерята.

Майката ѝ дала риба.

— Защо е омекнала? — тропа с крака Ладо.

Подала ѝ майката месо.

— Защо е жилаво? — крещи пак дъщерята.

Сложила майка ѝ питки на масата.

— Защо са горчиви? — пени се красавицата Ладо.

Заплакала майката: с нищо не може да се угоди на дъщерята.

Извикала съседските деца и дала на тях питките. Изяли децата питките, похвалили ги:

— Ау, майко, какви вкусни питки, какви са меки и сладки!

Сега Ладо съвсем се разсърдила. Отблъснала майка си, затропала с крака, закрепяла и изскочила от къщи. Огледала се наоколо — всичко ѝ се струвало грозно: и мръсно, и задимено, и хората некрасиви. Погледнала нагоре, гледа — лебеди летят. Перата им, бели като сняг, блестят. Летят лебедите, незнайно накъде, от зимата отлитат. Закрепяла Ладо:

— През глава ще се праметна, на бял лебед ще се превърна. С лебедите ще полетя към незнайни страни, чисти хора ще потърся... Друга майка ще си намеря!

Праметнала се през глава. С белоснежни пера се покрила, вдигнала се във въздуха на лебедови криле и полетяла.

Заплакала майката, завикала, започнала да зове дъщеря си. Ладо дори не се обърнала да я погледне.

Долетяла Ладо до ятото лебеди. Попитали я:

— Откъде си, нова сестро?

Ладо отговорила:

— С вас ще полетя — чисти хора, дете не миришат на риба, да търся. В незнайни страни друга майка да си намеря!

Не ѝ направили място лебедите, не пуснали в ятото си Ладо. Запляскал с криле водачът и рекъл:

— Не можеш друга майка да си намериш! Всеки има само една майка. Друга няма!

Не приели лебедите Ладо. Полетяла тя сама. Лети — на майка си сърдита, на лебедите сърдита.

Отлетели лебедите. Отлетяла и Ладо.

Дълго плакала майката, загубила детето си.

... Ето, дърветата отронили листата си. Заекът бял кожух надянал. Змиите в камъните заспали. Мечката в бърлогата си се прибрала.

А майката все плаче, все гледа натам, накъдето Ладо отлетяла...

... Ето, пътеките станали черни. Мечката престанала да смуче лапа. Белките всички орехи изяли. От задморските страни долетели пойните птици.

А майката все плаче, все към небето гледа, все гледа натам, накъдето Ладо отлетяла. Все към небето гледа майката, даже за огъня в огнището започнала да забравя. Започнал да гасне огънят и съвсем угаснал. Отишъл си огънят от дома. Отишъл си животът от дома. Умряла майката на Ладо...

... Ето, полъхнал топлият вятър. Прелетните птици долетели на старите си места. Долетели и лебедите от далечните страни.

Долетяла и Ладо. Видно, друга майка не си намерила. Закръжила тя над своето село. Полетяла над родния си дом. Вика, майка си зове:

— През глава ще се преметна, отново девойка ще стана! Старата си майка ще прегърна, сълзите ѝ ще изтрия!

Никой не излязъл от дома. Вие се Ладо в небето, плаче. Не може вече да се превърне в девойка...

Цяло лято летяла над родното село Ладо. Все чакала кога майка ѝ от дома ще излезе, ще я посрещне. Така и не дочакала. Когато от Амур появил студеният вятър, Ладо отлетяла в топлиите страни.

Оттогава всяка пролет тя долита, креци, майка си зове.

[0] *Източник:* Дмитрий Нагишкин. Амурские сказки, 1946.

Нанайци — коренните жители на Далечния Изток, живеещи по бреговете на река Амур и притоците ѝ Усури и Сунгари в Русия и Китай. — Б.пр. ↑

[1] Даурска лилия или Сардаана (лат. *Lilium pensylvanicum*) — многогодишно тревисто растение с едри цветове, срещащо се в Източен Сибир и Далечния Изток, което достига до 1,4 м височина. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.